

Diskussionsunderlag

CASE TILL VALUE – McDonald's

Fördjupningsfrågor

1. –
2. *Kritiken gäller flera områden:*
 - a. Hälsoeffekter för den enskilde individen och för samhället i stort
 - b. Påverkan på naturen och planeten
 - c. Dåliga villkor för leverantörer
 - d. Stora portioner, plus-menyer och app-erbjudanden

Det är framförallt a. och b. som har varit tongivande. Gällande hälsoeffekter för den enskilde individen är Morgan Spurlocks film *Supersize Me* intressant. Spurlocks hälsostatus försämrades kraftigt av att äta McDonald's Big Mac & Co. som enda näringskälla. Här kan man argumentera dels för att vissa produkter inte alls är så hälsofarliga – Spurlock gör en poäng av att pommes friten är betydligt mer hälsofarlig än hamburgaren –, dels att många typer av kost är hälsofarlig vid ensidigt intag. För samhället i stort innebär snabbmat – om den så kommer från McDonald's, KFC, SubWay eller annan kedja – stora kostnader för övervikt, sjukdomar, kortare livslängd, minskad livskvalitet (vilket i sig kan diskuteras, åtminstone kortsiktigt kan man tycka att snabbmaten ger ökad livskvalitet), frånvaro från arbete och därmed minskad produktivitet etc. McDonald's och andra snabbmatskedjor har fått kritik för det omfattande avtryck på jordens ekosystem som snabbmat innebär. Det handlar om allt från engångsförpackningar till bristande energieffektivitet i restaurangerna.

Påverkan på naturen och planeten gäller förutom stora mängder engångsförpackningar, att mat i restauranger slängs (det var ett mycket större problem tidigare, numera produceras maten i allmänhet efter beställning med undantag för storsäljare med stor omsättning) – detta som en eftergift åt affärsmodellens löfte om snabb leverans; att råvaror köps in för låga priser och lantbrukare och andra producenter därför har svårt att arbeta hållbart.

Dåliga villkor för leverantörer – där har många andra företag kritiserats hårdare än McDonald's men kritiken finns där, många leverantörer har haft svårt att få lönsamhet och kunna leverera inför framtiden när villkoren varit tuffa. McDonald's har kritiserats för stora portioner med mer energiinnehåll än kunderna behövt för att bli mätta, plusmenyer som för en liten extrakostnad ger (onödigt) stora mängder mat och erbjudanden i appen som får (okritiska) konsumenter att köpa mer och oftare än vad som är hälsosamt. Vad sägs till exempel om "Nattdeal: Big Tasty & Co med plusmeny + 4 st Chili Cheese Tops + dippsås" eller två pommes frites för priset av en?

3. Hur tycker ni att McDonald's har svarat på kritiken och hur har de utvecklat produktsortimentet och hållbarhetstänkandet?

När den första breda kritiken kom under 1990-talet var McDonald's aggressiva och använde konsultföretag, rapporter och svagt grundade motargument för att pulvrera kritiken. Sedan strax efter millennieskiftet lyssnar McDonald's på kritiken och har vidtagit många åtgärder såsom att minska matavfallet, ge leverantörer bättre villkor, minska mängden transfetter i maten och erbjuda mer nyttiga maträtter. McDonald's har också gjort mycket för att stödja sjukvård, sportutövning bland unga och läsning genom att byta ut leksaker i Happy Meal mot böcker.

4. Vad innebär McDonald's för arbetsmarknaden?

McDonald's har en viktig funktion genom att erbjuda instegsjobb, ibland kallade genomgångsjobb. De är viktiga dels för den enskilde som får en möjlighet att tjäna extrapengar under gymnasie- och högskolestudier, att ta ett tillfälligt jobb i väntan på en utbildning eller ett nytt arbete etc. För samhället är dessa jobb mycket viktiga, dels för att relativt lågavlönade jobb bär upp en servicesektor som ger möjlighet för många att köpa tjänster, dels för att de minskar arbetslösheten och därmed ökar den sociala hållbarheten.

McDonald's betalar avtalsmässiga löner och bidrar därmed till att anständiga arbetsvillkor erbjuds för jobb med relativt låga löner – i detta avseende bidrar McDonald's till att minska sociala klyftor och att säkerställa att det finns ingångs-/övergångsjobb med rimliga villkor. Många delar av digitala lösningar för transporter, delning, deponi med mera har ofta villkor som är långt sämre än avtalsmässiga minimikrav.

5. – Lokal lösning.